Liberec 21. srpna 2018

Tisková zpráva

Před 50 lety vpadly do Liberce sovětské tanky. Zemřelo 9 lidí a naděje

Dnes je tomu přesně 50 let, kdy do Československa vpadla okupační vojska Varšavské smlouvy a kdy právě v Liberci došlo k událostem, které se černým písmem zapsaly do libereckých dějin. Neblahé výročí si připomněli v úterý 21. srpna u Památníku obětem okupace 1968 na průčelí budovy historické radnice představitelé statutárního města Liberec, Libereckého kraje, zástupci významných libereckých institucí a mnoho dalších hostů včetně přímých účastníků tehdejších událostí.

Úvodního slova se ujal primátor Tibor Batthyány. *„Pro nás, kteří jsme tu 21. srpna roku 1968 nestáli, je jen těžko představitelné, že těmito místy projížděly kolony tanků a obrněných vozů a že na tomto náměstí umírali nevinní lidé. Chaosu na náměstí Dr. Edvarda Beneše padli za oběť Jindřich Kuliš, Josef Fialka, Zdeněk Dragoun, Rudolf Starý, Eva Livečková, Stanislav Veselý, Miroslav Čížek, Bohumil Kobr a Vincenc Březina, jejichž jména jsou zvěčněna na pamětním tankovém pásu na průčelí radnice. Na těchto devět lidí v Liberci nikdy nezapomeneme,"* uvedl primátor Tibor Batthyány.

Průjezd okupačních vojsk zastihl v Liberci i pozdějšího prezidenta Václava Havla, který k tomu později řekl: *„Viděl jsem, jak sovětské tanky rozbořily podloubí, které zasypalo několik lidí. Viděl jsem, jak se pomátl velitel tanku a zběsile začal střílet do davu. Byla to jedna z nejdramatičtějších chvil mého života a zážitek, na který asi těžko zapomenu. Byl jsem bezradný. Nešťastný. Plný slz. Nedovedl jsem předpovídat, neměl jsem ponětí, co se mnou bude za týden, co za rok. Nemělo by to smysl.“*

Srpen 68 odstartoval dvě dekády trvající období normalizace, které zásadně změnilo vývoj tehdejšího Československa. *„Věřím, že to, co se stalo 21. srpna 1968 v Liberci a vše, co v těch předlouhých 21 letech pod sovětskou nadvládou následovalo, je pro nás do budoucna dostatečným varováním. Jen je potřeba uchovávat to v živé paměti. Proto děkuji všem, kteří si s námi toto smutné výročí přišli připomenout,"* řekl Tibor Batthyány.

Oběti okupace přítomní uctili položením květin k tankovému pásu a minutou ticha. Po tomto pietním aktu následuje odpolední program na náměstí Dr. E. Beneše. Od 13.00 hodin proběhne promítání autentických záběrů z okupace a ze záznamu promluví herec Jan Tříska. V 17.00 hodin bude program pokračovat připomínkou obětí okupace a čestnou salvou a vyvrcholí koncertem písní Karla Kryla v podání Petra Chalupy. Náměstí od pondělí dominuje dobový tank, který se stal součástí výstavy velkoformátových fotografií Vladimíra Vlka a Václava Toužimského. Expozice potrvá do 29. srpna.

Město pod Ještědem bylo jedno z prvních velkých měst republiky, kudy se kolony tanků a obrněných vozů prohnaly směrem k Praze. Vojenský zásah armád pěti států Varšavské smlouvy (SSSR, Bulharska, Maďarska, NDR a Polska) v noci z 20. na 21. srpna 1968 zastavil období politického uvolnění a reformu vedoucí k procesu demokratizace. Samotné invaze se zúčastnilo až 750 tisíc vojáků a přes 6 tisíc tanků. Vojska se na celém území tehdejšího Československa setkala se spontánním odporem obyvatel, přesto na mnoha místech došlo ke ztrátám na životech. Bratrská pomoc, jak později vojenskou agresi označoval normalizační komunistický režim po dlouhých 21 let, si v Liberci vyžádala devět lidských životů, nejvíc po hlavním městě.